

ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ

КИЇВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ВОДНОГО ТРАНСПОРТУ ІМЕНІ ГЕТЬМАНА ПЕТРА
КОНАШЕВИЧА-САГАЙДАЧНОГО

ФАКУЛЬТЕТ СУДНОВОДІННЯ

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Викладач	Попелюшко Роман Павлович
Контактний телефон	+38 (097) 788 93 63
E-mail	roman-xnu@ukr.net
Навчальна дисципліна	Основи спеціальної психології
Офіційна назва освітньої програми	«Практична психологія»
Рівень вищої освіти	другий магістерський
Галузь знань	05 «Соціальні і поведінкові науки»
Спеціальність	053 «Психологія»
Обсяг дисципліни в кредитах ECTS	4
Статус дисципліни (обов'язкова, вибіркова)	Вибіркова
Мета вивчення дисципліни	Викладання навчальної дисципліни передбачає не лише всебічне ознайомлення здобувачів з теоретичними і практичними навиками розпізнавання аномалій розвитку, причинами їх виникнення і озброїти слухачів знаннями, уміннями і навичками з психологічних особливостей дітей з особливостями психофізичного розвитку.
Інтегральна компетентність, загальні компетентності, спеціальні (фахові) компетентності	Загальні компетентності ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. Спеціальні (фахові, предметні) компетентності СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики. СК5. Здатність організувати та реалізувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології. СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і

	<p>непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.</p> <p>СК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.</p> <p>СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.</p>
--	--

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ

Змістовий модуль 1. Особливості спеціальної психології

Тема 1. Спеціальна психологія як галузь наукового знання.

Предмет та завдання спеціальної психології. Спеціальна психологія як галузь дефектології. Зв'язок спеціальної психології з науками медичного, психологічного та педагогічного спрямування. Основні категорії спеціальної психології.

Тема 2. Психологічні особливості дітей з особливими потребами.

Поняття «дитина з особливими потребами». Психолого-педагогічна робота з батьками дитини з особливими потребами. Причини відхилень у розвитку. Принципи спеціальної психології й методи психологічного дослідження.

Тема 3. Особливості дітей з вадами інтелекту.

Психологічні особливості дітей з вадами інтелекту. Особливості розвитку та навчання дітей з вадами інтелекту дошкільного віку. Контингент учнів допоміжної та інклюзивної школи. Індивідуальний підхід до учнів з вадами інтелекту.

Тема 4. Затримка психічного розвитку, її класифікація.

Поняття «затримки психічного розвитку». Класифікація дітей з затримкою психічного розвитку. Психологічна характеристика дітей із затримкою психічного розвитку. Особливості корекційно-виховного процесу в навчальному закладі з дітьми із затримкою психічного розвитку.

Тема 5. Психологічні особливості дітей з порушеннями слуху та зору.

Характеристика дітей з порушенням слуху. Психологічна характеристика дітей з вадами слуху. Склад зорового аналізатора та причини порушення зору. Загальна характеристика дітей з вадами зору.

Тема 6. Діти з вадами мовлення.

Анатомо-фізіологічні механізми мовлення та розвиток мовлення у дітей. Загальна характеристика мовленнєвих порушень. Класифікація мовленнєвих вад. Навчання дітей з вадами мовлення.

Тема 7. Психологічні особливості дітей із порушеннями опорно-рухового апарату та поведінки.

Психологічні особливості дітей з порушеннями опорно-рухового апарату. Психологічні особливості порушення поведінки у дітей.

Тема 8. Психологічні особливості дітей із аутизмом, тривожністю та страхами.

Особливості дітей з аутизмом. Види шкільної дезадаптації та способи її корекції. Емоційні порушення в дитячому віці та їх корекція. Особливості роботи з тривожністю і страхом у дітей шкільного віку. Психологічна корекція психічного розвитку дітей.

Програмні результати навчання

ПР1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПР8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми

	закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності. ПР12. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.
Форми поточного та підсумкового контролю	При проведенні поточного контролю використовуються наступні форми: перевірка конспекту лекцій, опитування, оцінювання виступів здобувачів та їхньої участі у дискусії. Формою підсумкового контролю є залік, що включає в себе теоретичні та практичні завдання.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру та балів, набраних на підсумковому контролі (залік).

Підсумкові бали = Загальна кількість балів перед підсумковим контролем + Кількість балів за підсумковий контроль

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90 - 100	Відмінно (зараховано)	A	«Відмінно» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
80 – 89	Добре (зараховано)	B	«Дуже добре» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального, робота з двома – трьома незначними помилками.
75 – 79		C	«Добре» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота з декількома незначними помилками, або з однією – двома значними помилками.
65 – 74	Задовільно (зараховано)	D	«Задовільно» - теоретичний зміст курсу освоєний не повністю, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять помилки, робота з трьома значними помилками.
60 – 64		E	«Достатньо» - теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконана, або якість

			виконання деяких з них оцінена числом балів, близьким до мінімального, робота, що задовольняє мінімум критеріїв оцінки.
21 – 59	Незадовільно (не зараховано)	FX	« Умовно незадовільно » - теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконана, або якість їхнього виконання оцінена числом балів, близьким до мінімального, при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки.
1 – 20		F	« Безумовно незадовільно » - теоретичний зміст курсу не освоєний, необхідні практичні навички роботи не сформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

1. Бочелюк В.Й., Турубарова А.В. Психологія людини з обмеженими можливостями. Навч. посіб. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 264 с.
2. Дефектологічний словник: Навчальний посібник / За ред. Бондаря В.І., Синьова В.М. – К. : «МП Леся», 2011.
3. Миронова С.П. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка. Підручник. - Кам'янець-Подільський, 2015. - 312 с.
4. Синьов В.М. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка. - К., 2013. В 2-х ч. Іч. - 242 с., ІІ ч. - 214 с.
5. Спеціальна психологія. Тексти. Частина 1 / За ред. М.П. Матвєєвої, С.П. Миронової. - Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський державний університет, інформаційно-видавничий відділ, 2011.
6. Спеціальна психологія. Тексти. Частина 2 / За ред. М.П. Матвєєвої, С.П. Миронової. - Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський державний університет, інформаційно-видавничий відділ, 2011.
7. Хохліна О. П. Основи спеціальної психології : курс лекцій для студ. 4 курсу ф-ту прав. забезпеч. підприєм. діяльності та психології... з підгот. фахів. освіт.-кваліф. рівня "бакалавр" // МВС України, НАВС. - Київ: 2011. - 101 с.

Додаткова:

1. Горбенко С.Л. До проблеми дослідження компонентів рольової поведінки розумово відсталих підлітків // *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова*, - Серія 19. Корекційна педагогіка та спеціальна психологія. – Випуск 23. – 2013. – С.317-320.
2. Романенко О.В. Напрями роботи практичного психолога в системі інклюзивної освіти // *Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Корекційна педагогіка і психологія* / за ред. О.В. Гаврилова, В.І. Співака. – Вип. XXIII, частина 3. - Кам'янець-Подільський: ПП Медобори-2006, 2013. – С. 248-255.
3. Хохліна О.П. Актуальні питання психологічного обґрунтування корекції розвитку аномальних дітей // *Управління в освіті: Зб. матеріалів У Міжнар. наук.-пр. конф. 14-16 квітня 2011 р.*, м. Львів. – Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2011. - С.334-335.

4. Хохліна О.П. До проблеми формування діяльності школярів в умовах спеціального освітнього закладу // *Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка* [за ред. О.В. Гаврилова, В.І. Співака]. – Вип. XXIII в трьох частинах, частина 1. – Серія: соціально-педагогічна. – Кам'янець-Подільський: Медобори-2006, 2013. – С.379-389.
5. Хохліна О.П. Особистість у контексті проблеми соціалізації аномальної дитини // *Зб. наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені І. Огієнка. Серія соціально-педагогічна*. Вип. 20. У двох частинах. Частина 1. – Кам'янець-Подільський: Медобори-2006, 2012. – С.257-265.
6. Хохліна О.П. Психолого-педагогічне забезпечення соціалізації дитини з порушеннями психофізичного розвитку у спеціальному освітньому закладі: теоретичний аспект проблеми // *Вісник Луганського нац. ун-ту ім. Т.Г. Шевченка. Педагогічні науки*. – 2011. - №23(234). Грудень. – С.211- 219.

Інформаційні ресурси

<http://www.nbuv.gov.ua> – веб-сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського
<http://www.nplu.org> – веб-сайт Національної парламентської бібліотеки України ім. Я. Мудрого
<http://www.ukrbook.net> – веб-сайт Книжкової палати України імені Івана Федорова